

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

2015-10-13

Dnr KFKS 2014/726-214

Projekt 9528

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Detaljplan för del av fastigheten Älgö 4:1, norr om Trappstigen på Älgö, i Fisksätra-Saltsjöbaden, Nacka kommun

Sammanfattning

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för uppförandet av en mobilmast med tillhörande teknikbodar inom ett obebyggt område med naturmark mitt på Älgö och därmed tillhandahålla erforderlig nätkapacitet för mobila teletjänster. Täckningen i området har idag stora brister. Med en mobilmast blir det möjligt att tillhandahålla nätkapacitet för mobila teletjänster och på så sätt erhålla erforderlig täckning i området för samtliga operatörer på den svenska telemarknaden, samt andra samhällsnyttiga telekommunikationssystem. I planarbetet ingår också att säkra allmänhetens tillgång till naturmarken runt i kring. Den är idag privatägd och ska överföras till kommunal allmän platsmark.

Planområdet på drygt 5000 kvadratmeter naturmark ligger mitt på Älgö. Det omfattar del av den privatägda fastigheten Älgö 4:1. Detaljplanen föreslår både en markanvändning för allmänt ändamål i form av allmän plats natur och för kvartersmark för teknisk anläggning. En mindre del av planområdet, cirka 100 kvadratmeter föreslås som område för teknisk anläggning. Mobilmasten får maximalt vara 50 meter i totalhöjd. Tillhörande teknikbodar placeras i direkt anslutning till mobilmasten. Masten dimensioneras för att rymma antenner för samtliga bolag på den svenska telemarknaden. Området kommer inte att inhägnas så det kommer vara möjligt att passera bredvid masten och teknikbodarna.

Planchefen tog ett beslut på delegation att skicka ut förslaget på samråd den 1 juli 2015. Samrådstiden pågick från den 6 juli till den 7 september 2015. Under samrådet kom det in synpunkter från berörda remissinstanser och synpunkter från 64 fastighetsägare på Älgö som representerade cirka 70 boende, samt Älgö fastighetsägareförening. Länsstyrelsen, TeliaSonera Skanova Access AB, Bromma Stockholm Airport, Statens fastighetsverk, Fritidsnämnden och Försvarsmakten har inget att erinra mot planförslaget. Lantmäterimyndigheten i Nacka anger att fastighetsbeteckningar samt koordinater på plankartan bör förtydligas. Luftfartsverket framför att hindermarkering ska ske i enlighet

med Transportstyrelsens föreskrifter. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott anger att vad gäller den del av planen som utgör kvartersmark, så bör det förtydligas att nuvarande fastighetsägare och verksamhetsutövaren förutsätts komma överens om upplåtelse av marken med arrende. Granskningshandlingarna har reviderats efter dessa remissinstansers synpunkter. Natur- och trafiknämnden tillstyrker att detaljplanen antas men påpekar att anläggande av mobilmasten kommer att påverka naturmarken, vilket bör uppmärksammas i samband med kommande behandling av bygglov samt av berörd tillsynsmyndighet. Granskningshandlingarna har kompletterats med ett förtydligande kring att verksamhetsutövaren bör anmäla mobilmasten för samråd med länsstyrelsen enligt kap. 12 § 6 miljöbalken.

Fyra fastighetsägare är positiva till planförslaget och hänvisar till att täckningen i området är bristfällig. Nacka miljövårdsråd, Älgö fastighetsägareförening samt övriga fastighetsägare motsätter sig planförslaget. De mest förekommande skälen till detta är negativa hälsoeffekter på grund av strålning och försämring av områdets rekreativa värden samt naturvärden. Men också mobilmastens negativa påverkan på Älgös kulturhistoriskt skyddade områden och säkerhetsrisker till följd av mobilmastens närhet till omliggande bostadsfastigheter. Ett annat skäl är att domar i förvaltningsrätten och länsstyrelsen som tidigare avslagit bygglov för en mobilmast inom planområdet. Ett flertal ifrågasätter även behovet av en mobilmast samt det faktum att området skulle ha dålig täckning.

Planenheten har bemött synpunkterna ovan. Angående skyddsavstånd framför planenheten att det enligt rättspraxis inte krävs ett skyddsavstånd på 300 meter från mobilmast till närmaste bostadsfastighet. Planenheten kan konstatera att det enligt svenska myndigheters uttalanden inte föreligger några välunderbyggda vetenskapliga resultat som ger stöd för antagandena att radiofrekvent strålning kan ge upphov till skador. Planenheten bedömer vidare att mobilmasten inte påverkar den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen på Älgö, men konstaterar att landskapsbilden kommer att förändras. Täckningen i området är inte tillfredsställande, i jämförelse med likvärdiga bostadsområden och mot den bakgrunden har ett flertal teleoperatörer på den svenska marknaden anmält att de önskar sätta in antenner i föreslagen mobilmast. En trädinventering har utförts i samarbete med Skogsstyrelsen, för att utreda förekomsten av naturvärdesträd inom planområdet. Föreslagen placering av område för teknisk anläggning har anpassats så att ingen av de identifierade träden med naturmark omfattas av föreslaget. Angående tidigare domar av länsstyrelsen och förvaltningsrätten så kunde inte bygglov ges för en mobilmast på platsen, då masten inte bedömdes som en mindre avvikelse från gällande byggnadsplan från 1948. Det är av den anledningen som ett nytt förslag till detaljplan nu har upprättats.

Bakgrund

Planchefen tog ett beslut på delegation att skicka ut förslaget på samråd den 1 juli 2015. Samrådstiden pågick från den 6 juli till den 7 september 2015.

Den 24 augusti 2015 17.00–19.00 hölls ett samrådsmöte i form av öppet hus, där representanter från kommunen samt Hi3G Access AB berättade om planförslaget och berörda gavs möjlighet att ställa frågor. Cirka 4 berörda besökte det öppna huset.

Förändringar i planförslaget efter samrådet

- Fastighetsförteckningar och koordinater har förtydligats på plankartan.

- Avsnittet om genomförande har reviderats. I granskningshandlingen framgår att nuvarande fastighetsägare och verksamhetsutövaren förutsätts komma överens om upplåtelse av marken med arrende. I det fallet att en överenskommelse inte kan träffas genom avtal ska verksamhetsutövaren ansöka om ledningsrätt för att upplåta mobilmast samt tillhörande teknikbodar, i enlighet med detaljplanen. Ett avtal ska upprättas mellan kommunen och fastighetsägarna, angående förvärv av mark som enligt planförslaget ska utgöra allmän platsmark. Vidare har det förtydligats att i det fall överenskommelse inte kan träffas genom avtal ska kommunen begära inlösen av den allmänna platsmarken. Ett förtydligande har även gjorts i planbeskrivningen kring att verksamhetsutövaren bör anmäla mobilmasten för samråd med länsstyrelsen enligt kap. 12 § 6 miljöbalken, senast 6 veckor innan mobilmastens uppförande.
- Planbeskrivningen har kompletterats med information om antennernas uteffekt och behovet av avskärmning mot strålning. Hälsoeffekter av strålning från masten har även förtydligats, utefter inkomna synpunkter.
- Planhandlingarna har kompletterats med att mobilmasten ska hindermarkeras enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, i enlighet med Luftfartsverkets synpunkter.
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett avsnitt angående tidigare bygglovshantering för en mobilmast inom föreslaget planområde, samt länsstyrelsens och förvaltningsrättens tidigare domar.
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett avsnitt om planförslagets påverkan på kulturhistoriskt skyddade områden på Älgö. Av detta framgår att dessa områden inte bedöms påverkas av planförslaget.

Utöver justeringarna nämnda ovan, samt redaktionella justeringar, är detaljplaneförslaget detsamma som tidigare och bestämmelserna på plankartan är oförändrade.

Inkomna synpunkter

Följande remissinstanser har inga synpunkter på planförslaget:

- Länsstyrelsen i Stockholms län
- TeliaSonera Skanova Access AB
- Bromma Stockholm Airport
- Statens fastighetsverk
- Fritidsnämnden
- Försvarsmakten

Följande remissinstanser har synpunkter på planförslaget:

- Lantmäteriet
- Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott
- Natur- och trafiknämnden
- Luftfartsverket
- Nacka miljövårdsråd

Synpunkter har även inkommit från ägarna till 64 fastigheter på Älgö, representerat av cirka 70 boende, samt Älgö fastighetsägareförening. Sammanfattning och bemötande av inkomna synpunkter återfinns nedan.

Planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter

Täckningsgrad och behovet av en mobilmast

Synpunkter har kommit in som ifrågasätter behovet av en mobilmast. Sökanden, Hi3G Access AB, har i enlighet med Post- och Telestyrelsens författningssamling (PTS FS 2000:5) sökt och erhållit tillstånd att tillhandahålla nätkapacitet för mobila teletjänster enligt UMTS/IMT-2000 standard. Beslutet om att ge företaget tillstånd har bland annat grundats på företagets utlovade täckningsgrad. Mobilmasten på Älgö 4:1 är avsedd för detta UMTS-system, för vilken täckningsgraden alltså inte bara styrs av marknadens efterfrågan, utan även är en följd av politiska ställningstaganden. Ledningsrättslagen stöder numera elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål. Lagen har anpassats för att täckningsmålet från Post- och Telestyrelsen ska kunna uppfyllas. Nacka kommun bör stödja statliga målsättningar inom IT och telekom genom att tillhandahålla en hög kvalitet och täckning av det mobila nätet (mobilt telefoni samt mobilt bredband) inom kommunen, inklusive Älgö.

Angående kringliggande master så har de olika teleoperatörerna redan inplacerade antenner för 3G (UMTS) och 4G (LTE) utrustning. Skillnaden mellan 2G (GSM) och 3G/4G är att 2G enbart hade språk och meddelande som trafiklast, vilket resulterade i ett relativt stabilt nät. 3G/4G är ett datanät där användare, förutom vanligt språk och meddelande, utnyttjar internetbaserade tjänster (mobilt bredband). Täckningsområde för 3G/4G master är beroende på antal användare. Täckningsområdet minskar om en basstation har hög belastning i form av många användare eller mycket data och lämnar ett hål i täckningsnätet efter sig, vilket täcks upp av en annan mast med mindre trafik. Eftersom den största trafikmängden i Sverige finns inom Stockholmsregionen blir många av dessa hål inte täckta av närliggande master, som är fullbelastade, varför det finns ett behov av en mast på Älgö.

I planförslagets samrådshandlingar framgår det att täckningen i området idag har stora brister. Ingen karta över täckning i området bifogas planhandlingarna. En täckningskarta är en simulering av teleoperatörens täckning och baseras på matematiska uträkningar, vilket innebär att det i vissa fall kan finnas en diskrepans. Därmed kan en täckningskarta endast ses som en indikation på täckningsgraden i ett område. Täckningsnätet för 3G/4G är dynamiskt, beroende på antalet användare samt mängd överföring av data och därmed är täckningsgraden i ett område inte konstant. Förändringar i teknik, användningsgrad och övriga mobilmaster i närområdet kan även komma att påverka täckningsgraden i området över tid.

Hi3G Access AB har tagit fram en utredning för att prediktera täckning utifrån verktyg som telekomoperatören använder. Predikteringen grundar sig på klagomål från privatpersoner och information kring markhöjder, trädhöjder, befintliga byggnader etcetera, för att prognostisera täckning för den planerade mobilmasten. I juli 2014 genomfördes även en mätning av Hi3G på marknivå, med bil och båt, vilket anger den uppmätta täckningen i området för operatören. Dessa utredningar visar att täckningen i området inte är tillfredsställande, i jämförelse med likvärdiga bostadsområden, för operatören. Det ska dock poängteras att samtliga teleoperatörer har problem med täckning/kapacitet på Älgö. Den planerade masten är dimensionerad för att kunna rymma antenner för samtliga operatörer på den svenska telemarknaden och på så sätt även lösa även dessa operatörers täckningsproblem. Operatörer som anger att de vill inplacera sina antenner i tornet är Telia,

Tele2, Telenor, Net4Mobility Svenska UNTS Nät och Hi3G. Inom ramen för detaljplanearbetet har inget material erhållits som redovisar övriga teleoperatörers täckningsgrad, eller beslutsunderlag till grund för övriga teleoperatörers behov av att inplacera sina antenner i den föreslagna mobilmasten. Planarbetet och uppförandet av masten bekostas av Hi3G. Planenheten bedömer inte att det är motiverat att begära och bilägga kartor över respektive teleoperatörs täckningsgrad och hänvisar till täckningskartornas eventuella diskrepans samt föränderlig över tid. Planenheten vill vidare uppmärksamma om att det inte finns någon anledning för Hi3G att uppföra en mobilmast, ifall det inte finns en efterfrågan hos operatörers kunder.

Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden

Planområdet utgörs av hållmarksskog på lågproduktiv mark som växlar med hållmarksimpediment. Ett antal synpunkter har inkommit angående planområdets status som nyckelbiotop. Enligt Skogsstyrelsens register utgör delar av naturmarken på Älgö område för nyckelbiotop, alltså ett skogsområde med mycket höga naturvärden. Berört planområde ingår dock inte i detta område, utan utgör enligt Skogsstyrelsen ett område med naturvärden. Områden som inte uppfyller kraven på att vara nyckelbiotop kan ändå vara viktiga för den biologiska mångfalden. Skogsstyrelsen klassificerar dessa som ”objekt med naturvärden”. Ofta är det områden som kommer att utvecklas till nyckelbiotoper i framtiden, om de lämnas orörda eller vårdas.

En trädinventering har utförts i samarbete med Skogsstyrelsen för att utreda förekomsten av naturvärdesträd inom planområdet. Det dominerande trädslaget är tall och ett litet inslag av äldre gran samt enstaka björk, ek och asp förekommer även i naturområdet. Värdefulla träd förekommer, främst i naturvärdesklass 1 och 2 samt rödlistade arter i form av talticka och reliktskock på träd.

Det är endast en mindre markyta på cirka 100 kvm som kommer att omvandlas till område för teknisk anläggning och nyttjas för mobilmast och tillhörande teknikbodar. Föreslagen placering av område för teknisk anläggning har anpassats till identifierade träd med naturvärden, så att samtliga naturvärdesträd kan bevaras. Befintlig vegetation och träd uppe på plattan ska även bevaras i möjligaste mån vid mobilmastens uppförande och vid exakt placering av teknikbodar. För att undvika påverkan på området ska masten byggas med hjälp av helikopter. Mindre kompletteringsarbeten från marken sker med transporter på fyrhjuling. Masten påverkar inte allmänhetens möjlighet till användande av naturmarken, då markområdet är begränsat och inte kommer att inhängas. För att minimera påverkan på naturmarken tillskapas ingen tillfartsväg till området. Service av mobilmast kommer eventuellt att ske några gånger per år och vid dessa tillfällen nås området via naturstigar samt genom terrängen med fyrhjuling, alternativt av servicepersonal till fots. Mot den bakgrunden bedöms inte områdets rekreativa värden och naturvärden skadas i och med planförslagets genomförande.

Omgivande naturmark utanför planområdet består av allmän platsmark natur och ägs av Nacka kommun. Förutom det område som planläggs för kvartersmark så kommer resterande mark inom planområdet att planläggas som allmän platsmark natur och överförs i kommunal ägo för att säkerställa allmänhetens tillgång till naturområdet.

Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö

Enligt 2 kap. 6 § PBL så ska bebyggelse och byggnadsverk vid planläggning utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Älgö är detaljplanerat med skydds- och varsamhetsbestämmelser för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Närmaste område som är kulturhistoriskt skyddad i gällande detaljplan 471 är beläget cirka 400 meter ifrån förslagen placering för mobilmast. Landskapsbilden i närområdet kommer att påverkas av föreslagen mobilmast. Planenheten bedömer dock inte att den förändrade landskapsbilden påverkar den kulturhistoriskt skyddade bebyggelsens värden. Planenheten bedömer inte att föreslagen mobilmast strider mot kraven i 2 kap. 6 § PBL. Den samhällsnyttan planförslaget innebär bedöms överstiga den förändring av landskapsbilden som mobilmasten innebär.

Hälsopåverkan och strålning

Planenheten kan konstatera att det enligt svenska myndigheters uttalanden inte föreligger några välunderbyggda vetenskapliga resultat som ger stöd för antagandena att radiofrekvent strålning kan ge upphov till skador. Den strålning, i form av radiovågor, från mobilmasters sändare som allmänheten exponeras för, ligger generellt på mycket låga nivåer.

Allmänhetens exponering av en mobilmast ligger långt under Internationella Strålskyddskommissionens riktlinjer för högsta rekommenderade signalstyrka, som ger god säkerhetsmarginal till kända hälsoeffekter. Även Strålskyddsmyndigheten bedömer att radiovågor från mobilbasstationer (mobilmaster) inte medför någon risk för skadliga hälsorisker. Även på platser där det är tätt mellan mobilmasterna ligger den sammanlagda strålning som en person utsätts för betydligt lägre än vad ett samtal i mobiltelefonen ger upphov till, eftersom mobiltelefonen hålls nära användaren. En mobiltelefon ger upphov till en kraftigare strålning om mobiltäckningen är bristfällig, detta då mobiltelefonen automatiskt anpassar sändarstyrkan efter hur bra förbindelsen är med mobilmasten.

Synpunkter har inkommit som hävdar att svenska UMTS måste lämna ut en detaljerad karta över telemaster till kommunerna och att kommunen därmed måste kräva och ha tillgång till dessa kartor enligt en dom i miljööverdomstolen från 2005 (M7485-4). Domen är prejudicerande och enligt denna är telesändare miljöfarliga verksamheter som kommunen får bedriva tillsyn över. Det innebär att om det finns misstanke om att sändaren leder till olägenheter, så har kommunen rätt att begära uppgifter och åtgärder i rimlig omfattning. Mobilmaster omfattas inte av miljöprövningsförordningen (2013:251), vilket gör att det inte krävs anmälan eller tillstånd för den miljöfarliga verksamheten. Detta gör att Hi3G inte behöver inkomma med sådana detaljer/kartor som fastighetsägarna anser bör ingå i samrådshandlingarna. Kommunen har därmed inte dessa detaljer att lämna ut.

Synpunkter har även inkommit som anger att risken för psykisk oro hos närboende är i sig tillräcklig för att master ska anses medföra olägenhet, enligt 9 kap 1 § 3 miljöbalken. Det finns flera domar i miljödomstolen som tar upp "misstanke om olägenhet" från mobilmaster. Miljödomstolen har beslutat att Strålsäkerhetsmyndighetens riktvärden ska vara vägledande för vad som är olägenhet (M466-08; M381-08) och att detta gäller så länge det inte finns medicinskt stöd för annat (M3123-04; M1423-05; M2839-05; M2701-08). Dessa domar har inte fått prövningstillstånd i högre instans. Miljödomstolen har även tagit ställning till oro som olägenhet, och skriver i M3693-09 att oro inte är tillräckligt för att

motivera utredning av mobilmast. Nacka kommun följer dessa domar och Strålskyddsmyndighetens vägledning.

Mobilmastens närhet till omgivande bostadsbebyggelse

Synpunkter har inkommit som hänvisar till de riktlinjer för bygglovsprövning av master, torn och antenner, antagna 2002. Kommunen arbetar inte längre utefter dessa riktlinjer då rättspraxis ändrats sedan dess. Enligt rättspraxis krävs inte skyddsavståndet 300 meter från mast till närmaste bostadsfastighet. Flera rättsfall bekräftar detta, bland annat har Regeringsrättens dom den 21 juni 2010 (mål nr. 2046-07) funnit att ett 36 meter högt radiotorn, placerad 35 meter från närmaste huvudbyggnad och 30 meter från en mindre bostadsbyggnad, inte medförde sådana olägenheter för omgivningen att det inte skulle tillåtas. Mot den bakgrunden kan inte ett avstånd på 300 meter till närmaste bostadsfastighet idag motiveras. Från föreslagen mobilmast till närmaste fastighetsgräns för bostadsfastighet är avståndet 77 meter, vilket innebär att avståndet till närmaste bostadsfastighet överstiger mastens föreslagna höjd på 50 meter.

Genom ett flertal rättsfall har det fastlagts att infrastrukturen för trådlös kommunikation är ett starkt allmänintresse och att mobilmaster därmed får betraktas som en åtgärd för ett allmännyttigt ändamål. Även om en anläggning av aktuellt slag kan upplevas som en olägenhet måste därför enskilda räkna med att de kan tvingas tåla ett förhållandevis stort intrång i sin närmiljö.

Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten

I samband med att detaljplan 471 för Älgö antogs 2006, undantogs ett område på cirka 5000 kvm naturmark från detaljplanen för att frågan om mobilmast skulle prövas i en framtida planläggning för detta ändamål. Det undantagna området omfattas idag av en gammal byggnadsplan för parkmark från 1948. Till följd av att planarbetet senare lades beslutades att ärendet med masten skulle prövas genom ett bygglovsförfarande. En bygglovsansökan togs fram i början av 2010, där uppförandet av mobilmasten motiverades som en mindre planavvikelse förenlig med planens syfte. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beviljade bygglovets men länsstyrelsen och därefter förvaltningsrätten i Stockholm upphävde, den 21 oktober 2010 respektive den 26 april 2012, beslutet. Förvaltningsrätten motiverar sitt beslut med att byggnadsåtgärden inte kan bedömas innebära en mindre avvikelse förenlig med detaljplanens syfte. Det är av den anledningen som en ny detaljplan föreslås. Planbeskrivningen har efter samrådet kompletterats med en bakgrund om tidigare bygglovshantering av mobilmast inom föreslagen planområde.

Mobilmastens höjd och teknologi

Höjden på den föreslagna mobilmasten grundar sig på en kalkylering av en datamodell framtagen av Hi3G Access AB. Föreslagen höjd är anpassad till att en erforderlig täckningsgrad i området ska möjliggöras för Hi3G, samt övriga teleoperatörer på den svenska marknaden. Ett telekomnät är ett levande nät där täckningen hela tiden uppgraderas efter behov, förändringar i mobilmastens omgivning samt övriga förändringar i nätet. Varje teleoperatör ansvarar för sitt eget behov av teknologi. Hi3G Access AB ska möjliggöra för 3G- och 4G-teknologi genom att placera antenner för ändamålet i masten. Att både möjliggöra för 3G samt 4G innebär inte att flera antenner krävs, en antenncan uppdateras med ny teknologi. Uppdatering och uppgradering av ny och befintlig teknologi såsom 2G,

3G, 4G, 5G kommer att ske genom byte av antenntyp i mobilmasten, samt mjukvara i teknikboden.

Inkomna synpunkter från kommunala nämnder och övriga myndigheter

1. **Länsstyrelsen i Stockholms län** anger att de inte har något att tillföra planförslaget enligt 5 kap § 14 PBL 2010:900. Länsstyrelsen delar bedömningen att planens genomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.
2. **Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott** har inte någon erinran mot planförslaget utifrån de aspekter som kommunstyrelsen har att bevaka under samråd och granskning. Utskottet anger att det bör förtydligas att nuvarande fastighetsägare och verksamhetsutövaren förutsätts komma överens om upplåtelse av marken med arrende för den del av planen som utgör kvartersmark.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att utskottet har beslutat att inte ha någon erinran mot planförslaget utifrån de aspekter som kommunstyrelsen har att bevaka under samrådet. Efter samrådet har planbeskrivningens avsnitt om genomförande reviderats utefter utskottets synpunkter.

3. **Försvarsmakten** har inget att erinra mot planförslaget.
4. **Lantmäterimyndigheten i Nacka** anger att fastighetsbeteckningar i plankartan bör förtydligas och att plankartan bör kompletteras med koordinatsatta koordinatkryss.

Planenhetens kommentar. Efter samrådet har plankartan justerats enligt Lantmäterimyndighetens synpunkter.

5. **Fritidsnämnden** har inget att erinra mot planförslaget.
6. **Natur- och trafiknämnden** tillstyrker att detaljplanen antas efter att följande bakgrundsfakta har beaktats. Nämnden upplyser om att länsstyrelsen samt förvaltningsrätten har upphävt beviljat bygglov för den mast som nu prövas i detaljplaneförslaget utifrån prövning av ”mindre avvikelse” från gällande detaljplan. Frågor som berör Natur- och trafiknämndens ansvarsområden är inte behandlade i prövningen. Nämnden bedömer att placeringen av mast är godtagbar, då de mest skyddsvärda träden bibehålls och marken förbli tillgänglig för allmänheten. Nämnden påpekar att mobilmasten kommer att påverka naturmarken genom transporter och avverkning på anspråkstagen yta, vilket bör uppmärksammas i samband med kommande behandling av bygglov, samt av berörd tillsynsmyndighet.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att frågor som berör Natur- och trafiknämndens ansvarsområden inte behandlades i prövningen av mindre avvikelse gällande tidigare bygglovshantering för mobilmast inom aktuellt planområde. Planenheten noterar att nämnden bedömer placering av masten godtagbar. Mobilmasten ska byggas med hjälp av helikopter, kompletteringsarbeten vid uppförandet samt service och underhåll sker från marknivå. Vid dessa tillfällen nås mastområdet av servicepersonal via fot, alternativt fyrhjuling genom terrängen längs befintliga stigar där möjlighet finns. Service av mobilmast

och teknikbodar beräknas ske ett fåtal gånger per år. Planenhetens bedömning är att det därmed kommer att ha begränsad påverkan på områdets naturvärden. Avverkning inom planområdet vid uppförandet av mast och teknikbodar bedöms även bli begränsat då berört område domineras av hållar, mindre buskar och träd. Befintlig vegetation och träd uppe på platån ska bevaras i möjligaste mån vid mobilmastens uppförande och vid exakt placering av teknikbodar. Planbeskrivningen har kompletterats med ett avsnitt angående tidigare bygglovshantering för en mobilmast inom föreslaget planområde, samt länsstyrelsens och förvaltningsrättens tidigare domar. Hur en mast påverkar naturmiljön är tas av verksamhetsutövaren upp i ett samråd med berörd tillsynsmyndighet länsstyrelsen enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken senast 6 veckor innan mobilmastens uppförande. Planhandlingarna har kompletterats med ett förtydligande kring detta.

7. **Luftfartsverket** har som sakägare av CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen. Luftfartsverket framför att hindermarkering ska ske i enlighet med Transportstyrelsens föreskrifter, TSFS 2013:9.

Planenhetens kommentar. Efter samrådet har planbeskrivningen kompletterats med ett förtydligande om att hindermarkering ska ske i enlighet med Transportstyrelsens föreskrifter.

8. **TeliaSonera Skanova Access AB** anger att Skanova inget att invända mot detaljplaneförslaget.
9. **Bromma Stockholm Airport** anger att den planerade anläggningen ligger utanför flygplatsen influensområde, varför flygplatsen inte har något att erinra.
10. **Statens fastighetsverk** lämnar inga synpunkter på förslaget då ingen av SFV:s fastigheter bedöms vara berörda av planförslaget.

Inkomna synpunkter från föreningar och övriga remissinstanser

11. **Nacka miljövårdsråd** anser att förslag till nya mobilmaster är för många och att flertalet av de inkomna ansökningarna måste avslås. Miljövårdsrådet anser att ingen mobilmast bör få uppföras på platsen, då den utgör oexploaterad naturmark klassad som nyckelbiotop. Miljövårdsrådet hänvisar vidare till att länsstyrelsen tidigare har avvisat mobilmasten på platsen. De anger även att i detaljplan för övriga Älgö anges att skärgårdskaraktären är viktig att bevara, särskilt för de delar som är synliga från omgivningen. Miljövårdsrådet anser att detta inte står i proportion till en mobilmast som dominerar landskapet på ett olyckligt sätt. Miljövårdsrådet föreslår att mobilmasten placeras på redan exploaterad mark. De framför att ansökan inte uppfyller de krav i kommunens vägledning för bygglovsprövning, enligt vilken basstationens uteffekt och radioteknisk utbredning av radiovågor, samt krav på att erforderliga åtgärder till skydd för allmänheten, ska redovisas. Rådet anger vidare att teleoperatörernas täckningskartor visar på god täckning på Älgö.

Planenhetens kommentar. Planenheten bedömer inte att den förändrade landskapsbilden påverkar den kulturhistoriskt värdefulla skärgårdsmiljön på Älgö i den omfattningen att dessa värden skadas. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö s. 6*. Mobilmastens föreslagna placering på

en höjd 50 meter över nollplanet är fördelaktigt då placeringen möjliggör en erforderlig täckningsgrad. Majoriteten av den exploaterade marken på Älgö ägs av enskilda fastighetsägare. Ingen alternativ plats på ön inom ett redan exploaterat område har därmed utretts och identifierats möjlig för mastens placering om erforderlig täckningsgrad ska erhållas. Detta planförslag möjliggör för uppförandet av en mobilmast på aktuell plats. Bygglov måste dock fortfarande erhållas innan mastens uppförande, då kommunens bygglovsenhet behandlar ansökan om bygglov enligt gällande rutiner. Inga åtgärder till skydd för allmänheten bedöms vara behövliga, då strålning från föreslagen mobilmast inte medför någon risk för skadliga hälsorisker enligt Strålskyddsmyndigheten. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5, Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten s. 7 och Täckningsgrad och behovet av en mobilmast s. 4.*

- 12. Älgö fastighetsägareförening** har inkommit med två skrivelser. Föreningen yrkar avslag för planförslaget och anser att det inte heller framöver ska vara möjligt att exploatera det aktuella naturområdet. Föreningen anser att förslaget ignorerar miljöbalkens övergripande mål om att bland annat främja en hållbar utveckling, skydda människors hälsa mot skador och olägenheter samt skydda och vårda värdefulla natur- och kulturmiljöer. Föreningen framför vidare att planförslaget trotsar kommunens tidigare beslut, länsstyrelsens och förvaltningsrättens tidigare dom samt den starka opinionen mot förslaget. Föreningen åberopar *Rapport 2015:2 till expertgruppen för studier i offentlig ekonomi om trotsiga kommuner* utgiven av Finansdepartementet, där kritik mot liknande kommunalt agerande beskrivs.

Fastighetsägareföreningen motsätter sig planförslaget av följande skäl:

- Negativ miljöpåverkan. Lokalisering sker inom nyckelbiotop med höga naturvärden och hotade arter, vilket även utgör ett värdefullt rekreationsområde. Föreningen anser att bevara nyckelbiotopsområdet borde vara kommunens främsta prioritering. Placeringen mitt på en ö som omfattas av riksintresse för kust och skärgård utgör ett onödigt blickfång från öns samtliga kulturhistoriskt värdefulla miljöer och utsiktspunkter.
- Säkerhetsfaror. Avståndet mellan föreslagen mobilmast och omgivande fastigheter underskrider beslutade riktlinjer för master/torn tagna i Områdesnämnden Fisksätra/Saltsjöbaden den 6 februari 2002 § 5, där det anges att det "inte är ovanligt med ett säkerhetsavstånd på ända upp till 300 meter från radiotorn för att säkerställa att större partiklar av is och snö, som råkar bildas och därefter lossnar från tornet, inte förorsakar skada på person och egendom inom närområdet". Föreningen framför att inom en radie på 300 meter från masten finns 75 fastigheter. Hänvisar vidare till plan- och bygglagen, vilken anger att anläggningar ska placeras så att de inte medför fara eller betydande olägenhet för omgivningen.
- Befarade hälsoskadliga konsekvenser avseende strålning. Föreningen är kritisk till att följande information inte framgår i samrådshandlingen; Hi3Gs utbyggnadsplan, vilken vinkel sändarantennen är riktad, sändarens maximala uteffekt och frekvens, belysningsdiagram för sändarens maximala uteffekt inom aktuellt frekvensområde, vilken typ av avskärmning som nyttjas för att reducera belysningen av närområde från sändaren, om masten kan störa

flygverksamheten samt vindljud och bullernivå från anläggningen. Hänvisar vidare till miljöbalken 9 kap 1 § 3 där det fastställs att risken för psykisk oro hos närboende är i sig tillräcklig för att masterna ska anses medföra olägenhet enligt lagrummet. Föreningen framför att forskning visar på samband mellan exponering av strålning och hälsobesvär, även om svenska myndigheter inte känns vid några hälsorisker kring mobilmaster. Föreningen hänvisar vidare till försiktighetsprincipen, miljöbalken 2 kap 3 § och framhåller att miljöbalken även gäller sändare för mobiltelefoni. Föreningen anger att det finns skäl att anta att masten kan skada boende i närheten av såväl psykiska som fysiska skäl och framför att det finns psykisk oro för strålningen hos boende i närområdet. Anger att strålningsmaximum från en mast ligger inom en radie av 50-300 meter. Hänvisar vidare till bevisbörderegeln samt proportionalitetsprincipen i miljöbalken.

- Miljöskador i samband med byggprocessen. Föreningen framför att användandet av en helikopter under utbyggnadsskedet är olämpligt då luftturbulensen kan skada nyckelbiotopen. Föreningen anger vidare att planläggning för teknisk anläggning inte får ske om det inte finns möjligheter att ordna trafik-, parkering-, samt elanslutning enligt plan- och bygglagen. Föreningen framhåller att utsätta nyckelbiotopen för fyrhjulsmotortrafik för underhållsarbeten/byggkompletteringar inte är lämpligt av miljöskäl samt strider mot terrängkörningsförordningen. Föreningen framhåller även att körning genom terrängen inte kan tillåtas utan en terrängkörningsväg, något som krävs en planändring av detaljplan 471 för att genomföra. Föreningen framför även att det inte är möjligt att anlägga en elkabel inom detaljplan enligt ledningsrättslagen, då planen har pågående genomförandetid. Föreningen ifrågasätter även hur detta ska gå till utan att naturmarken påverkas.
- Arbetsmiljökrav. Föreningen anser att det är orealistiskt ur arbetsmiljöskäl att servicefordon ska parkera vid närmaste allmänna parkeringsplats, för att sedan promenera cirka 700 meter i kuperad terräng.

Fastighetsägareföreningen är kritisk till presenterad samrådshandling samt handläggning av ärendet. Framför att information saknas om hur planförslaget påverkar Älgöplanens aktuella status, gällande byggnadsplans genomförandetid och status, information avseende tidigare försök att anlägga en mobilmast på platsen samt information kring nyckelbiotopens historik. Föreningen framför även att information saknas om existerande datatrafiktäckning och anser inte att samrådsunderlaget är saklig i sin information beträffande detta. Föreningen framför att enligt flera teleoperatörers kartor på internet visas en tillfredställande täckningsgrad. Föreningen framför vidare att man under samrådstiden kontaktat kommunen och fått en täckningskarta upprättad av Hi3G som varit bristfällig ifråga om förklaringar och uppgifter kring bland annat radiomastens sändareffekt. Föreningen framför vidare att samrådshandlingen saknar miljökonsekvensbeskrivning och riskanalys, vilket anses erforderligt då masten ska byggas med helikopter med ett avstånd om endast 75 meter till närmaste fastighet. Fastighetsägareföreningen hänvisar även till att Miljööverdomstolen, i en dom från 2005, finner att mobilmaster är miljöfarlig verksamhet och faller inom kommunernas tillsynsbefogenheter. Föreningen framför att enligt domen måste

svenska UMTS därmed lämna ut en detaljerad karta över telemaster till kommunerna, vilket inte gjorts i samrådsförslaget. Mot den bakgrunden yrkar fastighetsägaren avslag för planförslaget och framför att inkommen ansökan från Hi3G vilar på vilseledande uppgifter och inte ger den information kommunen måste kräva och ha tillgång till enligt miljööverdomstolens dom.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att fastighetsägarföreningen motsätter sig planförslaget. Planenheten bedömer att planförslaget är förenligt med miljöbalkens övergripande mål. Föreningen motsätter sig att det inte redovisas vilka tekniska egenskaper sändarantennen har. Efter samrådet har granskningshandlingarna kompletterats med information om antennernas uteffekt, behovet av avskärmning och effekterna av mastens strålning för förtydligats. Ett radionät är ett levande nät och antennerna riktas där behovet är som störst. Detta betyder att antennernas vinkel ändras om kapacitetsproblem skulle uppstå i ett visst område. Då flera operatörer vill inplacera sina antenner i masten kommer respektive operatör att rikta antennerna för att tillgodose operatörens eget behov. Uteffekten ligger för samtliga teleoperatörer på cirka 30-60 Watt. Frekvensen är beroende av vilket frekvensutrymme operatörerna har fått från Post- och Telestyrelsen. Ingen avskärmning nyttjas för att reducera strålning av närområde från sändaren. Enligt Strålskyddsmyndigheten föreligger inte några välunderbyggda vetenskapliga resultat som ger stöd för antagandena att radiofrekvent strålning kan ge upphov till skador, därför finns inga krav på avskärmning mot strålningen. Sändarna kommer att sitta på 40-50 meters höjd. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Hälsopåverkan och strålning s. 6*, där även kommentarer återfinns angående Miljööverdomstolens dom från 2005.

Föreslagen mobilmast kommer inte att störa flygverksamheten, kommunen har samrått förslaget med berörda remissinstanser Luftfartsverket samt Bromma flygplats, vilka inte har något att erinra mot planförslaget. Angående buller kommer kylfläktar att användas, ljudnivån ligger dock på mycket låga nivåer. Masten bedöms inte generera vindljud på nivåer störande för omgivningen.

Miljöbalkens bevisbörderegeln säger att verksamhetsutövare är skyldiga att bevisa att deras verksamhet inte leder till olägenhet. Proportionalitetsprincipen innebär att krav på åtgärder från myndighetens sida ska stå i proportion till olägenheterna. Utifrån denna princip görs en rimlighetsavvägning, som innebär att myndigheten ska ta särskild hänsyn till nyttan av skyddsåtgärderna jämfört med kostnaderna de innebär. Beträffande mobilmaster så uppfylls detta krav på bevis, om det är rimligt att anta att Strålsäkerhetsmyndighetens riktvärden uppfylls. Tillsynsmyndigheten (miljöbalken) anser, med stöd av miljödomstolens domar (MD M466-08; M381-08), att Strålskyddsmyndigheten riktvärden ska vara vägledande för vilka strålningsnivåer som innebär olägenhet. Då det alltså inte finns någon anledning att befara att det finns en olägenhet, så är det oproportionerligt att kräva åtgärder.

Enligt Skogsstyrelsens register utgör delar av naturmarken på Älgö område för nyckelbiotop, berört planområde ingår dock inte i detta område, utan utgör enligt Skogsstyrelsen ett område med naturvärden. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5*.

Planenheten bedömer inte att uppförandet av mobilmasten med hjälp av helikopter kommer att ha någon betydande inverkan på omgivande naturmark och naturvärden.

Helikoptern behöver inte landa i omgivande naturområde. Helikopter kommer att användas först för att lyfta ner cement för att tillskapa det fundament som masten ska angränsa i. Därefter ska tornet byggas, bestående av 8 stycken 6 meter höga sektioner. Detta beräknas ta maximalt en dag i anspråk. Planenheten bedömer inte det vara erforderligt att bifoga en riskanalys för uppförandet av masten till planhandlingarna. Byggandet av masten ska följa gällande regelverk som styr lyft med helikopter. Planenheten hänvisar vidare till luftfartsverket för vidare information.

Master kan planeras på kvartersmark utan att en tillfartsväg planeras, i lägen då tillfartsvägen bedöms ge större påverkan på naturmiljön än själva masten. I dessa fall ska teleoperatören frakta dit all utrustning med helikopter. Det är alltså inget krav att det ska finnas en tillfartsväg till området för mobilmast och teknikbodar. Det är länsstyrelsen som har tillsyn över terrängkörning och kan ge dispens från det generella förbudet. Det finns även undantag från förbudet, bland annat för underhåll av exempelvis telemaster. I dessa fall krävs dock markägarens lov, vilket i detta fall innebär kommunen. Service av mobilmast och teknikbodar beräknas ske ett fåtal gånger per år. Vid dessa tillfällen nås mastområdet av servicepersonal via fot, alternativt fyrhjuling genom terrängen. Tillstånd för terrängkörning söks varje år från kommunens Trafikenhet. Det behövs ingen detaljplaneändring för detta, då ingen tillfartsväg föreslås. Parkering av servicefordon sker vid dessa tillfällen vid närmaste allmänna parkeringsplats. På grund av det begränsade behovet av underhållsarbeten bedömer inte planenheten det vara motiverat att ianspråka allmän platsmark för att tillskapa parkering enbart för dessa servicetillfällen.

Planenheten bedömer inte att dragning av elkablar över omgivande kommunalägda naturmark är i strid med Ledningsrättslagen. Att detaljplan 471 har pågående genomförandetid påverkar inte möjligheter att förlägga ledningar över kommunens mark för att möjliggöra elförsörjning för masten. Nacka Energi är huvudman för utbyggnad, drift och underhåll av för det allmänna elnätet och vilken anslutningspunkt som ska användas får vidare utredas av Nacka energi i samband med bygglovet.

Planförslaget påverkar inte statusen för omgivande detaljplan 471. Genomförandet av detaljplan 471 behandlas inte inom ramen för detta planarbete. Efter samrådet har planhandlingarna kompletterats med en mening som anger att genomförandetiden för gällande byggnadsplan från 1948 har gått ut.

Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan och länsstyrelsen delar kommunens bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas för planen.

För övriga synpunkter framförda av fastighetsägareföreningen, se planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten s. 7, Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö s. 6, Mobilmastens närhet till omgivande bostadsbebyggelse s. 7 och Täckningsgrad och behovet av en mobilmast s. 4.*

Inkomna synpunkter från fastighetsägare utanför planområdet

- 13. Fastighetsägare till Älgö 43:8 samt Älgö 43:9** framför att de inte delar de synpunkter som Älgö fastighetsägareförening inkommit med under samrådet.

Fastighetsägarna invänder emot att Älgö fastighetsägareförening redovisat negativa synpunkter om mobilmasten utan att inhämta och ta hänsyn till att många medlemmar i föreningen är positiva till uppförandet av mobilmasten. Fastighetsägarna är för förslaget till detaljplan och refererar till nödvändigheten i bättre mobiltäckning.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att fastighetsägaren är positiv till planförslaget.

14. **Boende** framför att ingen mast bör byggas på Älgö och anser att ärendet ska läggas ner. Den boende beskriver att en namninsamling mot masten tidigare har lämnats in och att kommunen bör lyssna på invånarna.

Planenhetens kommentar: En protestlista inlämnades till kommunstyrelsens ordförande den 9 december 2014. Protestlistan har 67 namnunderskrifter som motsätter sig mobilmasten och yrkar att planarbetet avbryts. Under samråd och granskning ges berörda möjlighet att inkomma med synpunkter på planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren motsätter sig planförslaget.

15. **Fastighetsägare till Älgö 76:2** framhåller att mobilmasten inte är godkänd i detaljplanen och motsätter sig vidare mobilmast på Älgö.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. I samband med att detaljplan 471 för Älgö antogs 2006, undantogs ett område på cirka 5000 kvm naturmark från detaljplanen, för att frågan om mobilmast skulle prövas i en framtida planläggning. Det undantagna området från detaljplan 471 motsvarar berört planområde, vilket omfattas av byggnadsplan 137 från 1948 där genomförandetiden har gått ut. Ett förslag till ny detaljplan för området har nu tagits fram för att möjliggöra uppförandet av en mobilmast.

16. **Fastighetsägare till Älgö 53:4** framhåller att majoriteten av befintliga teleoperatörer idag har mycket god täckning i området enligt täckningskartor tillhandahållna av operatörerna. De yrkar att mastehöjden på 50 meter motiveras genom redovisning av samtliga mobiloperatörer som ska beredas plats samt den teknologi som avses inrymmas i masten. Fastighetsägarna ifrågasätter om plats för såväl 2G, 3G som 4G behövs. De yrkar vidare att den tekniska utredning som ligger till grund för slutsatsen att täckningen i området idag har stora brister redovisas, för samtliga operatörer. Fastighetsägarna ifrågasätter att detaljplaneförslaget är förenligt med översiktsplanens intentioner om att människor bör ha tillgång till bostadsnära utemiljöer, utan störande buller. De framför vidare att en miljökonsekvensbeskrivning bör tas fram mot bakgrund av att området har höga naturvärden.

Fastighetsägarna framför att mobilmastens höjd kommer att innebära en betydande påverkan på landskapsbilden. Fastighetsägarna framhåller att förslagen mobilmast kommer att vara väl synlig från bebyggelse som är kulturhistoriskt skyddad i omgivande detaljplan 471 och att masten kommer att förfula landskapsbilden och kraftigt bryta mot miljön. Fastighetsägarna yrkar att denna kulturmiljö skyddas mot

omvälvande ingrepp och förändringar. De framför även att den negativa inverkan mobilmasten har på individens välmående, hälsa och närmiljö överskrider den eventuella vinst i allmänintresse som förbättrad mottagning för enstaka mobiloperatör medför. De yrkar därmed att fortsatt planering avstås och att bygglov för mobilmast på platsen inte ges.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten bedömer att planförslaget är förenligt med översiktsplanens intentioner om att människor bör ha tillgång till bostadsnära utemiljöer utan störande buller. Mobilmasten genererar inte något buller störande för omgivningen. Kylfläktar kommer att användas, ljudnivån ligger dock på mycket låga nivåer. Mobilmasten kommer att synas i området men påverkar inte allmänhetens möjlighet till användande av naturmarken, då markområdet är begränsat och inte kommer att inhängas. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 12*. Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan, länsstyrelsen delar denna bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas för planen. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö s. 6, Hälsopåverkan och strålning s. 6, Täckningsgrad och behovet av en mobilmast s. 4 och Mobilmastens höjd och teknologi s. 7*.

17. **Fastighetsägare till Älgö 65:4** anser att mobilmasten med sin centrala placering kommer ha en negativ inverkan på miljö och omgivningar ur ett ekologiskt, socialt, rekreativt och kulturhistoriskt perspektiv. Fastighetsägaren framför att bostadsområdet söder om planområdet utgör en kulturhistoriskt värdefull miljö, skyddad av gällande detaljplan 471. Anser vidare att den föreslagna mobilmasten kommer att störa horisontlinjen och kraftigt förfula utsikten mot den kulturhistoriskt skyddade miljön. Fastighetsägaren yrkar därmed att fortsatt planering för mobilmast avstås samt att bygglov för mobilmast på platsen inte ges.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att fastighetsägaren motsätter sig planförslaget. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5 och Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö s. 6*.

18. **Fastighetsägarna till Älgö 30:9, Älgö 41:1, Älgö 63:3, Älgö 40:2, Älgö 40:5, Älgö 64:4, Älgö 93:10, Älgö 54:11, Älgö 54:12, Älgö 18:3 samt Älgö 76:11 har inkommit med likalydande skrivelser.** Fastighetsägarna anser att föreslagen mobilmast kommer att ha en negativ inverkan på miljö och omgivningar ur ett ekologiskt, socialt, rekreativt samt kulturhistoriskt perspektiv.

Fastighetsägarna anser att placeringen av masten kommer dominera att vyn från och kring områden som är kulturhistoriskt skyddade enligt gällande detaljplan 471 för Älgö. De anger vidare att tillgängliga täckningskartor visar god till mycket god täckning över hela Älgö, för majoriteten av mobilleverantörer på marknaden. De anser vidare att mobilmasten utgör en olägenhet för boende på Älgö i form av negativ stress orsakad av visuell kontakt med mobilmasten samt oro för hälsopåverkan. De framför att Miljööverdomstolen i en dom konstaterar: "Även om

riskerna för hälsofarliga effekter av strålningen från mobilmaster är mycket liten, måste den anses utgöra en sådan risk för påverkan på omgivningen som avses i 9 kap. 1 § 3 Miljöbalken. Även risken för psykisk oro hos närboende är i sig tillräckligt för att masterna ska anses medföra olägenhet enligt lagrummet.” (MÖD 051012, M 7485-04). Sammanfattningsvis yrkar fastighetsägarna att den sammantagna negativa inverkan den planerade mobilmasten kommer ha på individens välmående, hälsa och närmiljö, överskrider den lilla vinst i allmänintresse som förbättrad mottagning för enstaka mobiloperatör skulle medföra. De framför även att om en mobilmast behövs är det av största vikt att höjden på masten minimeras genom att endast dimensioneras för de operatörer som har dålig täckning i området och endast för 4G. Fastighetsägarna yrkar på att planarbetet avbryts samt att bygglov för mobilmast på platsen ej beviljas.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. För kommentarer på fastighetsägarnas synpunkter, se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5, Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö s. 6, Täckningsgrad och behovet av en mobilmast, s. 4, Hälsopåverkan och strålning s. 6, och Mobilmastens höjd och teknologi s. 7.*

- 19. Fastighetsägarna till Älgö 43:7, Älgö 64:1, Älgö 42:5, Älgö 54:5, Älgö 65:2, Älgö 54:6-7, Älgö 79:6, Älgö 41:45, Älgö 88:9, Älgö 76:8, Älgö 71:4 och Älgö 71:1 har inkommit med likalydande skrivelser.** Fastighetsägarna delar de synpunkter Älgö fastighetsägareförening redovisar i sitt samrådsyttrande. Fastighetsägarna yrkar avslag till planförslaget.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägarna instämmer i Älgö fastighetsägareförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12.

- 20. Fastighetsägare till Älgö 41:9** delar de synpunkter Älgö fastighetsägareförening redovisar i sitt samrådsyttrande och hänvisar till dessa. Fastighetsägarna yrkar vidare avslag för planförslaget och framför att det inte heller framöver ska vara möjligt att exploatera det aktuella naturområdet. Fastighetsägaren framför även en oro över de långsiktiga effekterna av strålning från mobilmasten och anger att avstånd mellan egen fastighet och föreslagen mobilmast är cirka 100 meter.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar även att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägareförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Hälsopåverkan och strålning s. 6 och Mobilmastens närhet till omgivande bostadsbebyggelse s. 7.*

- 21. Fastighetsägare till Älgö 44:2** delar de invändningar som Älgö fastighetsägareförening redovisar i sitt samrådsyttrande. Fastighetsägarna yrkar vidare avslag för planförslaget och framför att det inte heller framöver ska vara möjligt att exploatera det aktuella naturområdet.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar även att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12.

- 22. Fastighetsägare till Älgö 40:6 och Älgö 40:7** delar de invändningar som Älgö fastighetsägarförening redovisat i sitt yttrande under samrådet. I övrigt har fastighetsägaren invändningar mot handläggningen av ärendet, då det inte i samrådshandlingarna framgår att ärendet avvisats i två instanser. De ifrågasätter även att ingen ny behovsanalys har gjorts då nya förutsättningar råder, inte minst då utbyggnad av fiber gjorts. Fastighetsägarna yrkar avslag till planförslaget och anger att det inte heller framöver ska vara möjligt att exploatera i det aktuella naturområdet.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Utbyggnad av fiber förbättrar inte täckningsgraden för mobila telejänster, även om det kan avlasta det mobila nätet. Samtidigt så har användandet av mobiltelefoni och mängd data generellt ökat över tid. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Täckningsgrad och behovet av en mobilmast s. 4* och *Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten s. 7*.

- 23. Fastighetsägare till Älgö 88:8** framför att han inte upplevt några problem med täckning inom fastigheten, eller på övriga delar av Älgö, och anser inte att det behövs någon ny mobilmast. Fastighetsägaren framför vidare att mobilmasten utgör ett hot mot flygsäkerheten. Anger även att planområdet ligger inom ett tättbebyggt bostadsområde, varför det är olämpligt att använda helikopter för en så riskfylld operation som att lyfta en mobilmast. Fastighetsägaren anser även att en hovrande helikopter ger upphov till omfattande turbulens på marken som kan skada vegetation och omgivande bebyggelse. Fastighetsägaren framför att kommunen inte har redovisat någon riskanalys för den föreslagna operationen där olika flygvägar analyseras och bedöms. Framför vidare att planen inte redovisar vilka vägar transporter med fyrhjuling ska ta. Anger att kommunen bör bygga ut en särskild transportväg så att naturmarken inte skadas och anvisa uppställningsplatser för servicefordon där transportvägen ansluter. Fastighetsägaren anger vidare att detaljplan 471 måste ändas för att möjliggöra detta.

Planenhetens kommentar. Täckningen i området är inte tillfredsställande i jämförelse med likvärdiga bostadsområden. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Täckningsgrad och behovet av en mobilmast s. 4*. Föreslagen mobilmast kommer inte att störa flygverksamheten, kommunen har samrått förslaget med berörda remissinstanser Luftfartsverket och Bromma flygplats.

Planenheten bedömer inte att uppförandet av mobilmasten med hjälp av helikopter kommer att påverka omgivande naturmark och naturvärden betydande. Helikopter kommer att användas först för att lyfta ner cement för att tillskapa det fundament som masten ska angränsas i. Därefter ska tornet byggas, bestående av 8 stycken 6 meter höga sektioner. Detta

beräknas ta maximalt en dag i anspråk. Planenheten bedömer inte det vara erforderligt att bifoga en riskanalys för uppförandet av masten till planhandlingarna. Byggandet av masten ska följa gällande regelverk som styr lyft med helikopter. Planenheten hänvisar vidare till Luftfartsverket för vidare information.

För att minimera påverkan på naturmarken med höga naturvärden tillskapas ingen tillfartsväg till området för mobilmast. Området nås via naturstigar och terrängen i omgivande naturområde. Närmaste gatuanslutning är förlagd vid Trappstigen, söder om planområdet. Mobilmasten byggs med helikopter, men kompletteringsarbeten vid uppförandet samt service och underhåll sker från marknivå. Vid dessa tillfällen nås mastområdet av servicepersonal via fot, alternativt fyrhjuling genom terrängen. Service av mobilmast och teknikbodas beräknas ske enbart ett fåtal gånger per år. Parkering av servicefordon sker vid dessa tillfällen vid närmaste allmänna parkeringsplats. På grund av det begränsade behovet av underhållsarbeten bedömer inte planenheten det vara motiverat att ianspråkta allmän platsmark för att tillskapa parkering enbart för dessa servicetillfällen.

- 24. Fastighetsägare till Älgö 62:7** delar de invändningar som Älgö fastighetsägareförening redovisar i sitt samrådsyttrande och bifogar yttrandet. Fastighetsägaren yrkar avslag till planförslaget och anger att det inte heller i framtiden ska vara möjligt att exploatera i det berörda området. Anger även att det i många länder i Europa är förbjudet att uppföra mobilmaster i sådan omedelbar närhet av bebyggelse.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägareförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Hälsopåverkan och strålning s. 6.*

- 25. Fastighetsägare till Älgö 41:4** delar de invändningar som Älgö fastighetsägareförening redovisar i sitt samrådsyttrande och yrkar avslag till planförslaget, samt anger att det inte heller i framtiden ska vara möjligt att exploatera i det berörda området. Fastighetsägaren anger vidare att naturområdet, djur och fågelliv kommer att skadas avsevärt om masten uppförs.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägareförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. lokala djur och fågellivet kommer att hotas av planförslaget. En ostadgad masttyp kommer att väljas, vilket minimerar skadan på fågellivet. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5.*

- 26. Fastighetsägare till Älgö 44:3** delar de invändningar som Älgö fastighetsägareförening redovisar i sitt samrådsyttrande. Fastighetsägarna yrkar avslag till planförslaget samt anger att det inte heller i framtiden ska vara möjligt att exploatera i det berörda området. I övrigt är fastighetsägarna oroliga över strålning

från masten och anser att den skyddsvärda närmiljön förfulas, samt påverkar rekreativsvärdet negativt.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Hälsopåverkan och strålning s. 6, Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5 och Detaljplaneförslagets påverkan på skyddad kulturmiljö s. 6.*

- 27. Fastighetsägarna till Älgö 52:13, Älgö 29:14, Älgö 82:1, Älgö 40:2, Älgö 66:18, Älgö 59:13, Älgö 59:15, Älgö 18:8, Älgö 76:7, Älgö 32:1, Älgö 63:2, Älgö 37:2, Älgö 76:3, Älgö 53:1, Älgö 93:11, Älgö 93:12, Älgö 41:3, Älgö 41:8, Älgö 82:3, Älgö 40:3, Älgö 63:1, Älgö 54:6-7, Älgö 38:4, Älgö 66:12, Älgö 31:3 samt en övrig boende på Älgö har inkommit med likalydande skrivelser.**

Fastighetsägarna yrkar avslag till planförslaget. Skäl till detta anges vara att förvaltningsrättens dom (2012-04-26), som anger att det är förbjudet att exploatera det aktuella naturområdet. De anger vidare att planområdet ligger inom nyckelbiotopsområde och framhåller att biotopen ska skyddas mot ytterligare exploatering enligt Skogsstyrelsen. Skäl anges även vara att ingen miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram samt att ingen redovisning finns av strålningsrisker, eller oro för hälsorisker till följd av strålning från masten. De framför även att den täckningskarta som finns i samrådsmaterialet som visar att Älgö inte har någon täckning för 3G/4G, inte stämmer överens med verkligheten då samtliga operatörer på internet redovisar att Älgö har full täckning. I övrigt delar fastighetsägarna Älgö fastighetsägarförenings samrådsyttrande.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan, länsstyrelsen delar kommunens bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas för planen. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten s. 7, Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5, Hälsopåverkan och strålning s. 6 och Täckningsgrad och behovet av en mobilmast s. 4.*

- 28. Fastighetsägare till 81:1 yrkar avslag till planförslaget.** Skäl till detta anges vara förvaltningsrättens dom (2012-04-26), vilken anger att det är förbjudet att exploatera det aktuella naturområdet. De anger vidare att planområdet ligger inom nyckelbiotopsområde och framför vidare att biotopen ska skyddas mot ytterligare exploatering enligt Skogsstyrelsen. Fastighetsägarna anger även att när ett område är registrerat i Skogsstyrelsens nyckelbiotopdatabas ska en kommun samråda med Skogsstyrelsen om kommunen vill påverka området på något sätt och anger att kommunen inte gjort detta. De anger även att ingen miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram och framhåller att detta ska göras när ett område har så höga naturvärden. Vidare anges att Älgö har brist på grönområden och att ön omfattar en begränsad yta, vilket gör att hela Älgös befolkning bör betraktas som kringboende

till området och därmed ha laglig rätt till ett ostört rekreativsområde. Fastighetsägarna framhåller även att det är omöjligt att passera en mast på det avsedda området, då bergskammen är för smal. De framför även att det inte finns några uppgifter om markåtgång för dragning av ström till masten. Fastighetsägarna anger även att ingen redovisning finns av strålningsrisker och hänvisar till att Miljööverdomstolen konstaterat att oro hos närboende är tillräckligt för att en mast ska anses medföra olägenhet enligt Miljöbalken. Fastighetsägarna framför att kommunen inte har tagit hänsyn till det stora antalet fastigheter som ligger i omedelbar närhet till mobilmasten, med ett avstånd på endast 75 meter till närmaste fastighet. De framför även att den täckningskarta som finns i samrådsmaterialet som visar att Älgö inte har någon täckning för 3G/4G, inte stämmer överens med verkligheten, då samtliga operatörer på internet redovisar att Älgö har fullgod täckning. I övrigt delar fastighetsägarna Älgö fastighetsägarförenings samrådsyttrande.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Enbart 25 kvadratmeter naturmark tas i anspråk för mobilmasten, samt maximalt 40 kvadratmeter totalt för teknikbodarna. Därmed kommer det vara möjligt att passera runt mobilmastens fäste och även runt teknikbodarna genom terrängen. Det har inte i planarbetet utretts hur många meter elledning som krävs för att dra fram ström till masten. Detta kommer utredas i samarbete med Nacka energi under detaljplanens genomförande. Planenheten gör bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär en betydande miljöpåverkan, länsstyrelsen delar kommunens bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken behöver därför inte upprättas för planen. Planområdet ligger inte inom område för registrerad nyckelbiotop, men omgivande naturområde utgör nyckelbiotop. En komplettering av planbeskrivningen har gjorts efter samrådet om att verksamhetsutövaren bör anmäla mobilmasten för samråd med länsstyrelsen enligt kap. 12 § 6 miljöbalken innan mastens uppförande.

Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten s. 7, Mobilmastens påverkan på rekreativa värden och naturvärden s. 5, Hälsopåverkan och strålning s. 6 och Täckningsgrad och behovet av en mobilmast, s. 4.*

29. Fastighetsägare till Älgö 85:2 avslår planförslaget. Fastighetsägaren är kritisk mot kommunens handläggning av ärendet och anger att samrådsunderlaget har stora briser i sin information samt innehåller osaklig information. Framför att den osakliga informationen utgörs av att kommunen inte lämnat ut en karta över täckningen i området. Fastighetsägaren framhåller att täckningen för datatrafik på Älgö, enligt flera teleoperatörer, är god till mycket god. Fastighetsägaren hänvisar till att Miljööverdomstolen i en dom från 2005 finner att mobilmaster är miljöfarlig verksamhet och faller inom kommunernas tillsynsbefogenheter. Enligt fastighetsägarna måste svenska UMTS därför lämna ut en detaljerad karta över telemaster till kommunerna. Fastighetsägaren yrkar avslag för planförslaget, då inkommen ansökan från Hi3G vilar på vilseledande uppgifter som inte ger den information kommunen måste kräva och ha tillgång till enligt miljööverdomstolens dom.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Se vidare planenhetens kommenterar på återkommande synpunkter *Täckningsgrad och behovet av en mobilmast, s. 4* och *Hälsopåverkan och strålning s. 6*.

- 30. Boende** yrkar avslag till planförslaget och framför samma skäl för detta som fastighetsägarna under punkt 27. Den boende framför dock att det inte är relevant om bra mobiltäckning redan finns i området eller inte, då Älgö är ett fritidsområde och att rekreationsvärdet inte torde förbättras genom förbättrad mobiltäckning. I övrigt delar den boende Älgö fastighetsägarförenings samrådsyttrande.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. Se vidare planenhetens kommentarer på punkt 27, s. 20.

- 31. Fastighetsägare Älgö 50:7** framför att mobilmottagningen är dålig på den egna fastigheten för både operatörerna Telia och Tele2. Fastighetsägaren är positiv till att det sätts upp en mobilmast för att förbättra situationen.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägaren är positiv till planförslaget.

- 32. Fastighetsägare till Älgö 18:6** protesterar mot byggandet av en mobilmast.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägaren motsätter sig planförslaget.

- 33. Fastighetsägare till Älgö 89:8** framför att de har mycket dåligt täckning för både mobiltelefon samt för mobilt bredband och framför att de därmed välkomnar byggandet av en mobilmast. Fastighetsägarna framför att de inte har några åsikter angående placering av masten.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägaren är positiv till planförslaget.

- 34. Fastighetsägare till Älgö 40:5** har inkommit med två skrivelser under samrådet. Fastighetsägaren anger att planförslaget inte får utarbetas och tas upp för beslut. Fastighetsägaren framför att kommunen vid två tidigare tillfällen gått emot folkviljan, men att två domstolar har satt stopp för det och anger att kommunen bör gå emot folkviljan ännu än gång. Fastighetsägaren informerar om att en anmälan till åklagarkammaren är under utarbetande med begäran om utredning om huruvida grov korruption föreligger beträffande vissa politiker, tjänstemän och företaget Hi3G. Vidare framförs att viktiga frågor av medicinsk och annan aspekt bör avgöras genom en folkomröstning. Fastighetsägaren framför även att en mobilmast av föreliggande typ som avger strålning dygnet runt bör betraktas som farlig för de närboende i det långa loppet och anger att inte Strålskyddsmyndigheten undersökt detta. Framför även att de boende på Älgö inte ska bli försökskaniner för denna typ

av strålning. Upplyser även om att 4G har än energintensivare strålning än 3G och 2G, som närmar sig livsfarlig röntgenstrålning. Framför vidare att italienska myndigheter har förbjudit uppförandet av mobilmaster på flerbostadshus av hänsyn till strålningen. Fastighetsägaren framför även att Älgöborna kräver tillbaka de stora pengar som kommunen dränerat de boende på i samband med beslutet om detaljplan 2006. Fastighetsägaren framför vidare att den politiska majoriteten inte representerar Nackaborna och anger att projekt 9520 bör bordläggas för gott.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägaren motsätter sig planförslaget. Beslut rörande omgivande detaljplan 471 ligger utanför detta planarbets omfattning. Se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter under *Tidigare domar i länsstyrelsen och förvaltningsrätten s. 7* och *Hälsopåverkan och strålning s. 6*.

- 35. Fastighetsägare till Älgö 42:14** är emot förslag till detaljplan. Fastighetsägarens skrivelse är likalydande de skrivelser inkomna av Älgö fastighetsägarförening. Därutöver anger fastighetsägaren att påstående om bristande trafikdatatäckning på Älgö inte är trovärdigt, då fastighetsägaren själv har full koppling till internet och anger vidare att det därmed finns behov av masten. Fastighetsägaren framför även att avståndet från mobilmasten till omgivande fastigheter, inklusive den egna fastigheten, underskrider beslutade riktlinjer för master tagna i områdesnämnden Saltsjöbaden-Fisksätra, där det anges att det inte är ovanligt med ett avstånd på 300 meter från master för att säkerställa att snö och is som lossnar från tornet inte förorsakar skada på person och egendom. Med hänvisning till ovanstående, samt de skäl som även framförts i inkommen skrivelse inkommen från Älgö fastighetsägarförening, yrkar fastighetsägaren avslag för planförslaget och anser att det inte heller framöver ska vara möjligt att exploatera det aktuella naturområdet.

Planenhetens kommentar. Planenheten noterar att fastighetsägarna motsätter sig planförslaget. Planenheten noterar att fastighetsägaren instämmer i Älgö fastighetsägarförenings inkomna skrivelse och hänvisar till planenhetens kommentarer på skrivelsen, s. 12. För synpunkter angående föreslagen mobilmastens närhet till omgivande bostadsbebyggelse, se vidare planenhetens kommentarer på återkommande synpunkter *Mobilmastens närhet till omgivande bostadsbebyggelse s. 7*.

Planenheten

Angela Jonasson
Biträdande planchef

Tove Mark
Planarkitekt